

PREDLOG

CRNA GORA
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

**INFORMACIJA
O SISTEMU AZILA U CRNOJ GORI**

Podgorica, februar 2013. godine

INFORMACIJA O SISTEMU AZILA U CRNOJ GORI

Sistem azila u Crnoj Gori počeo je da se implementira donošenjem Zakona o azilu koji je stupio na snagu 25. jula 2006. godine, a čija je primjena započela 25.01.2007.godine.

Ustav Crne Gore (član 44) propisuje da stranac koji osnovano strahuje od progona zbog svoje rase, jezika, vjere ili pripadnosti nekoj naciji ili grupi ili zbog političkih uvjerenja može da traži azil u Crnoj Gori.

Azil se daje strancima kojima je potrebna međunarodna zaštita u skladu sa Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine, Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967. godine, Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. godine i drugim ratifikovanim međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, saglasno Zakonu o azilu.

Osnovni principi koji su inkorporirani u Zakon o azilu su zabrana vraćanja i protjerivanja, nediskriminacija, povjerljivost i zaštita podataka, jedinstvo porodice, nekažnjavanje za nezakoniti ulazak ili boravak, zaštita lica sa posebnim potrebama, odredbe koje se odnose na pol, poštovanje pravnog poretka, pravna zaštita, saradnja sa UNHCR-om...

Nakon donošenja Zakona o azilu formirana je posebna organizaciona jedinica u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova – Kancelarija za azil, u kojoj trenutno rade četiri službenika. Kancelarija za azil prima zahtjeve za azil, vodi postupak i donosi odluke po zahtjevu za azil, donosi odluke o prestanku i ukidanju azila, vodi postupak i donosi odluke o statusu lica koja već imaju status, izdaje isprave za dokazivanje identiteta i putovanje u inostranstvo, pravnog statusa i prava u skladu sa propisima, vodi evidenciju o situaciji u državi porijekla, vodi postupak za odobravanje, odnosno ukidanje dodatne zaštite, privremene zaštite i vrši druge poslove u oblasti azila.

Postupak po žalbama izjavljenim na odluke prvostepenog organa vodi Državna komisija za rješavanje po žalbama za azil koja je obrazovana Odlukom Vlade Crne Gore, novembra mjeseca 2007. godine i čine je predsjednik i četiri člana koji su sudije Upravnog suda Crne Gore ili stručni saradnici u istom sudu.

U postupku implementacije Zakona o azilu statistički pokazatelji izgledaju ovako:

GODINA	BROJ PODINJETIH ZAHTJEVA	ODOBRENA ZAŠTITA
2007.	3	1 (STATUS IZBJEGLICE)
2008.	7	1 (DODATNA ZAŠTITA)
2009.	20	-

2010.	9	-
2011.	239	3 (DODATNA ZAŠTITA)
2012.	1529	1 (DODATNA ZAŠTITA) i 1 (STATUS IZBJEGLICE)
2013.	131	
UKUPNO	1938	7

Status izbjeglice koji je dodijeljen 2007. godine ukinut je 2010. godine. Jedna dodatna zaštita odobrena 2011. godine je ukinuta iste godine. U Crnoj Gori, u ovom trenutku, na snazi su 4 dodatne zaštite i 1 lice sa odobrenim statusom izbjeglice.

S obzirom, na statističke pokazatelje koji ukazuju na evidentan trend povećanja broja tražilaca azila u Crnoj Gori, potrebno je dodatno ojačati administrativne i tehničke kapacitete Kancelarije za azil.

Prije podnošenja zahtjeva za dobijanje azila i nakon konačnosti odluke po zahtjevu za dobijanje azila, na lice koje ostane da boravi u Crnoj Gori primjenjuju se odredbe Zakona o strancima.

Borba protiv nezakonitih migracija predstavlja jedan od bitnih prioriteta u radu Sektora granične policije Uprave policije Crne Gore, stoga je neophodna saradnja i razmjena informacija kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i međunarodnom nivou.

Sektor granične policije se uspješno bavi suzbijanjem ove pojave, iako još uvijek nema sve raspoložive kapacitete, kao što je Prihvatište za strance, adekvatnu tehničku opremljenost, kao i dovoljan broj službenika.

Izvor problema nezakonitih migracija dolazi sa područja zemlje članice EU, Grčke, preko čije teritorije nezakoniti migranti, uglavnom bez dokumenata, dolaze do teritorije R.Albanije, R. Makedonije, R.Srbije i R. Kosova, dalje kao tranzit koriste teritoriju Crne Gore. Prema izvorima relevantnih međunarodnih tijela, u Grčkoj trenutno boravi oko 2.500.000 nezakonitih migranata, što ukazuje da će u 2013.godini doći do povećanog trenda pritiska migranata na zemlje regiona, sa ciljem da što prije stignu do zemalja zapadne Evrope.

Predstojeći ulazak Republike Hrvatske u EU će dodatno otežati poziciju Crne Gore, imajući u vidu da će nezakoniti migranti tražiti najkraći put da stignu do članice EU, te je u narednom periodu u Crnoj Gori realno očekivati povećanje nezakonitih migracija sa elementima organizovanosti.

Bitno je istaći činjenicu da nezakonite migracije u Crnoj Gori za sada imaju tranzitni karakter preko teritorije Crne Gore, prema zemljama EU, a uglavnom se radi o ekonomskim migrantima.

Ističemo da administrativni i tehnički kapaciteti Sektora granične policije za nadzor zelene i plave granice nijesu na zadovoljavajućem nivou, pa je potrebno uložiti dodatne napore kako bi ova služba mogla nesmetano da obavlja poslove i zadatke iz svoje nadležnosti.

Sektor granične policije je uspijevao da kroz pojačane aktivnosti određeni broj lica zatečenih nezakonito uz granicu sa R. Albanijom vrati policiji R. Albanije u skraćenom postupku readmisije. Nezakoniti migranti koji nijesu prihvaćeni u skraćenom postupku su prekršajno procesuirani, izrečena im je kazna zatvora, nakon koje su oni obično tražili azil.

U cilju stvaranja uslova za obavljanje poslova kontrole kretanja i boravka stranaca u skladu sa standardima i preporukama EU, kao i efikasniju borbu protiv nezakonitih migracija, Uprava policije je u prethodnom periodu preduzela aktivnosti na osnivanju Prihvatišta za strance u Crnoj Gori, kapaciteta 46 lica, što u bliskoj budućnosti zbog trenda rasta nezakonitih migranata neće zadovoljavati potrebe.

Na planu suzbijanja nezakonitih migracija, pripadnici granične policije u 2012.godini spriječili su u nezakonitom prelasku državne granice 608 lica, dok je zbog nezakonitog boravka procesuirano 523 strana državljana, a zbog neispunjavanja uslova, ulazak u Crnu Goru nije odobren za 1.449 stranaca.

Zbrinjavanje lica iz sistema azila se vrši u skladu sa Zakonom o azilu, kojim je propisano da zbrinjavanje lica iz sistema azila vrši organ uprave nadležan za poslove zbrinjavanja izbjeglica - Zavod za zbrinjavanje izbjeglica.

Zbrinjavanje obuhvata obezbjeđenje smještaja i odgovarajućeg standarda života i pomoć u ostvarivanju prava na: obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, socijalnu zaštitu, rad, pravnu pomoć, slobodu vjeroispovijesti, pristup humanitarnim i nevladinim organizacijama, humanitarnu pomoć, spajanje porodice, uključivanje u društvo i drugih prava propisanih Zakonom.

Na osnovu zaključka Vlade Crne Gore u Spužu je u toku izgradnja Centra za tražioce azila. Centar je projektovan za 65 lica. Projekat se u proteklom periodu realizovao uz brojne tehničke, finansijske i imovinske probleme. Realizacija projekta se nalazi u završnoj fazi. U toku je postupak izdavanja upotrebne dozvole. Izgradnja Centra je finansirana sredstvima Budžeta, Evropske Unije –IPA 2009 i UNHCR-a

S obzirom, da Centar nije stavljen u funkciju, te da Zavod za zbrinjavanje izbjeglica nema na raspolaganju drugi objekat za kolektivni smještaj, smještaj lica iz sistema azila u proteklom periodu se obezbjeđivao u zakupljenim objektima. Ovakav oblik zbrinjavanja pokazao se kao neadekvatan, zbog svakodnevnih organizacionih, finansijskih, tehničkih, bezbjedonosnih i drugih problema.

Da bi se ispunili standardi u oblasti zbrinjavanja tražilaca azila sadržani, u Zakonu o azilu, međunarodno pravnim dokumenta čiji je potpisnik Crna Gora i direktivima Evropske Unije za Poglavlje 24.-Pravda, sloboda, bezbjednost, za vršenje poslova zbrinjavanja tražilaca azila u budućem Centru potrebno je uposliti odgovarajući broj službenika.

Shodno navedenom, a uvažavajući i značaj sistema azila u Poglavlju 24 (Pravda, sloboda i bezbjednost) u procesu pregovora sa Evropskom Unijom, značajno je obezbijediti veće razumijevanje i podršku nadležnih subjekata u Crnoj Gori, kako bi ovaj sistem funkcionisao na zadovoljavajućem nivou.